

1. Гавенко С.Ф., Кулік Л. Й. - Дослідження технологічних властивостей ниток для скріплення книжкових блоків і оцінки їх якості// Наукові записки УАД: Наук.техн. зб. - Львів: УАД. – 2000.- Вип. 2. - С. 52 - 55.
2. Николай Дубина. Переплетные материал.// Компьюарт № 12,2007
3. Гавенко С.Ф., Кулік Л. Й, Мартинюк М. С. - Конструкція книги. - Львів: Фенікс. – 1999. -136с.
4. В.Е.Беденко, М.И.Сухарев.- Технологические свойства швейных ниток.- Москва: Легкая индустрия.- 1977.- 180 с.
5. Источник: Abercade Consulting 2003
6. Немченко Э.А., Новиков Н.А., Новикова С.А., Филинковская Е.Ф. -Свойства химических волокон методы их определения. - Москва: Химия. – 1973.- 216 с.

УДК 665.335

Йордан Г. М.

Українська академія друкарства

ВПЛИВ ВІДНОСНОЇ ВОЛОГОСТІ ТА ТЕМПЕРАТУРИ НА ІНТЕНСИВНІСТЬ ПРОЦЕСУ МІКРОХВИЛЬОВОГО ВИСУШУВАННЯ КНИЖКОВИХ БЛОКІВ

Розглядаються результати досліджень процесу мікрохвильового висушування книжкових блоків, а саме вплив відносної вологості та температури на інтенсивність висушування.

The results of research in the process of microwave drying of the book blocks, namely the influence of relative humidity and temperature on the drying are considered.

Постановка проблеми У брошурувальньо-палітурному виробництві видалення вологи (води або розчинника) з матеріалу відбувається в основному при виконанні операцій склеювання, і є самостійною технологічною операцією. Швидкість видалення вологи з клейового шару визначає час обробки продукції, міцність клейового з'єднання, наявність або відсутність деформації, форму отриманого напівфабриката і його стійкість в різних умовах зберігання.

Висушування напівфабрикатів в природних умовах проходить повільно, тому при великому обсязі робіт для такого процесу необхідна більша виробнича площа. Видалена з клейових шарів волога насичує повітря приміщення цеху, різко погіршує умови праці робітників. Зміна температури і вологості повітря цеху впливає на час висихання напівфабрикатів та готових видань. Процес висушування в природних умовах не можна регулювати, що призводить до нестабільності властивостей напівфабрикатів і неможливості регламентування режимів їх обробки. Також при висушуванні напівфабрикатів в природних умовах не можна організувати роботу в цеху потоковим методом, так як зміна часу висушування через коливання атмосферних умов спричиняє порушення ритмічності роботи потокової лінії.

При висушуванні напівфабрикатів та готових видань в спеціальних сушильних пристроях ці недоліки усуваються. Як правило, в сушильних

пристроях час висушування менший, ніж при висушуванні в природних умовах, стабільний при коливанні температур і вологості повітря цеху. Штучне висушування дозволяє створити потокові лінії, в яких напівфабрикати передаються з однієї операції на іншу з певною, чітко визначеною швидкістю [Вороб'єв новий с.6].

Штучне висушування напівфабрикатів в порівнянні з природним дозволяє:

- 1) значно скоротити тривалість процесу обробки напівфабрикатів і термін випуску продукції; забезпечити високу і сталу якість (вологоміст і фізико-механічні властивості) напівфабрикатів і знизити відсоток браку на наступних операціях;
- 2) включити операцію висушування в потокове виробництво не залежно від зміни технологічних факторів;
- 3) суміщати висушування з логістичним транспортуванням, використовуючи спеціальні сушильні пристрої.

Штучне висушування має і недоліки:

- 1) великі витрати електроенергії;
- 2) значні габаритні розміри сушильних пристроїв;
- 3) потреба для їх обслуговування додаткової робочої силии [].

Вибір способу висушування і конструкції сушильного пристрою залежить від виду книжкової продукції, зручності розміщення пристрою у виробничому приміщенні, економічною доцільністю вибраного способу висушування (витрати енергії, кількість обслуговуючих робітників, складність конструкції, вартість монтажу тощо).

Для автоматичного контролю вологості продукції в різних сушарках відповідно використовують різноманітні пристрої автоматичного керування процесом висушування [3, 4].

Мета досліджень полягала у визначенні впливу відносної вологості та температури на інтенсивність висушування корінців книжкових блоків, виготовлених з різних сортів паперу і заклеєних водорозчинним клеєм, при їх висушуванні в мікрохвильовій сушильній установці.

Вибір об'єктів і методик досліджень. У ролі об'єктів досліджень були використані книжкові блоки виготовлені з таких сортів паперу: офсетний 80 г/м², Mega mat (Фінляндія), крейдяний 90 г/м², "M-Real Zanders" (Німеччина). Для скріплення корінців блоків використовували дисперсійний клей Ситол 2488.

Висушування корінців блоків проводилось в макеті розробленого мікрохвильового сушильного пристрою [(патент №)] Вологоміст матеріалу визначали з використанням вологоміра марки S-200 і ваговим методом за стандартною методикою для достовірності результатів досліджень.

Результати експериментальних досліджень

Вибір конкретних параметрів висушування в сушильному пристрої залежить від впливу їх змін на швидкість видалення вологи.

Досліджуючи криві висушування корінців книжкових блоків, виготовлених з офсеного і крейдяного паперу, які відрізняються ступінню проклеювання, і заклеєних клеєм Ситол 2488, в природних умовах (рис.1) бачимо, що спочатку висушування вологість швидко зменшується, так як частина вологи випаровується з поверхні клейового шару в навколишнє середовище, а друга частина проникає в глибину паперу блока.

Ділянка АБ (АБ'), на якій швидкість висушування є сталою – є періодом постійної швидкості висушування, який часто буває важко вловити в процесі експериментів.

Ділянка ВГ (В'Г') – це період другої постійної швидкості, коли за рахунок зміни знака градієнта вологопровідності, волога з внутрішніх шарів блока починає рухатися до клейової плівки і через неї випаровується в навколишнє середовище.

Від точки Г (Г') процес висушування сповільнюється і настає період другої падаючої швидкості, коли вологість третього шару більша, ніж другого.

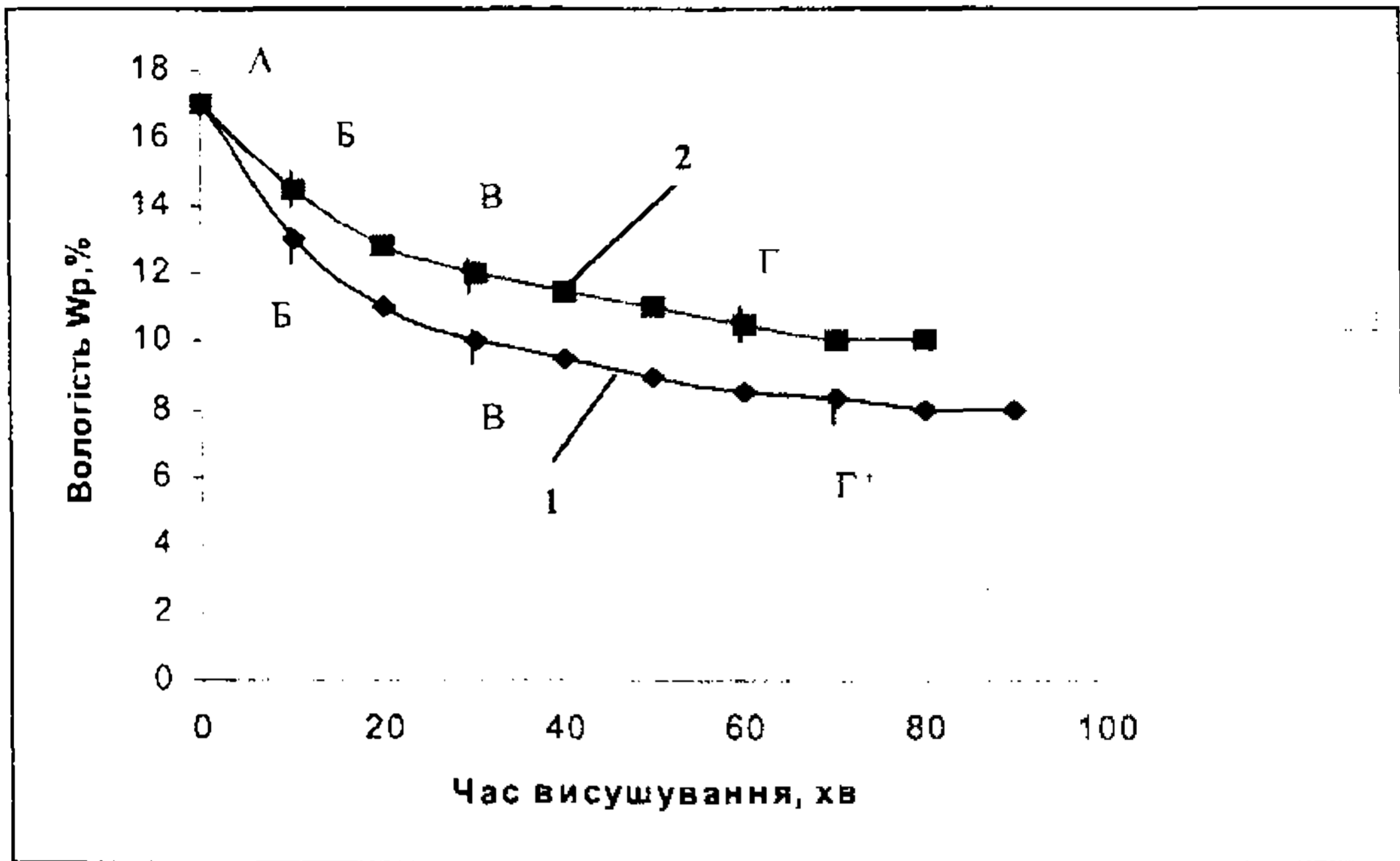

Рис 1. Криві висушування блоків в природних умовах: 1 – крейдяний папір; 2 – офсетний папір

Тривалість висушування корінця книжкових блоків до рівноважної вологості $W_p = 10\%$ в природних умовах найменша для блоків, які виготовлені з крейдяного паперу.

На рис. 2 показані криві мікрохвильового висушування корінців книжкових блоків, виготовлених з офсеного і крейдяного паперу, які відрізняються ступінню проклеювання, і заклеєних клеєм Ситол 2488, де видно, що тільки для блоків виготовленого з крейдяного паперу (крива 1), вдалося зафіксувати першу постійну (ділянка АБ) і першу спадаючу (ділянка БВ) швидкість швидкості висушування. Як правило, при дослідженнях вдається вловити тільки другі періоди висушування. Як і при природному висушуванні найменша тривалість висушування нагрітим повітрям в мікрохвильовому сушильному пристрої спостерігається у блоків, виготовлених з крейдяного паперу.

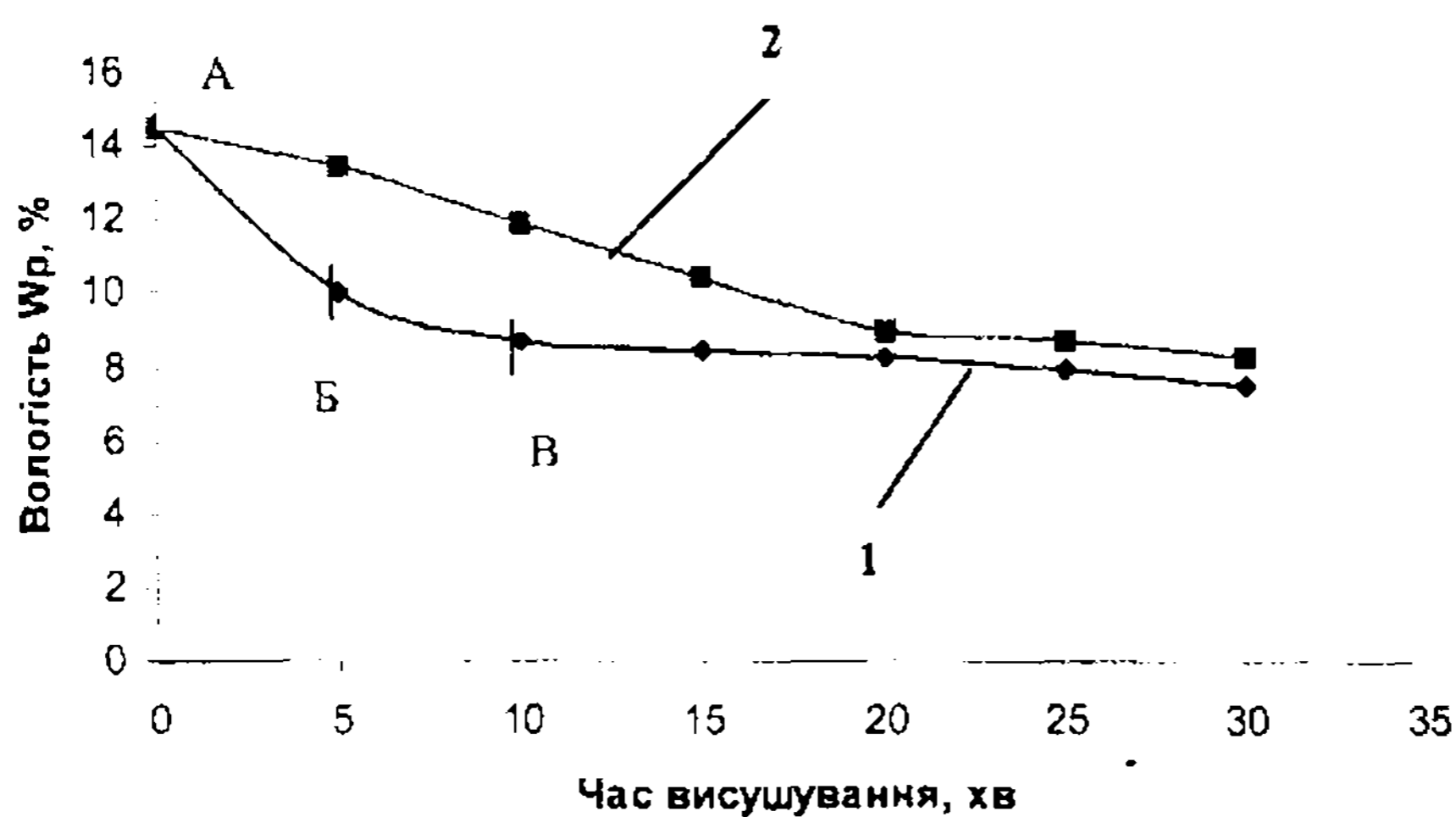

Рис. 2. Криві висушування блоків нагрітим повітрям в мікрохвильовому сушильному пристрої: 1 – крейдяний папір; 2 – офсетний папір

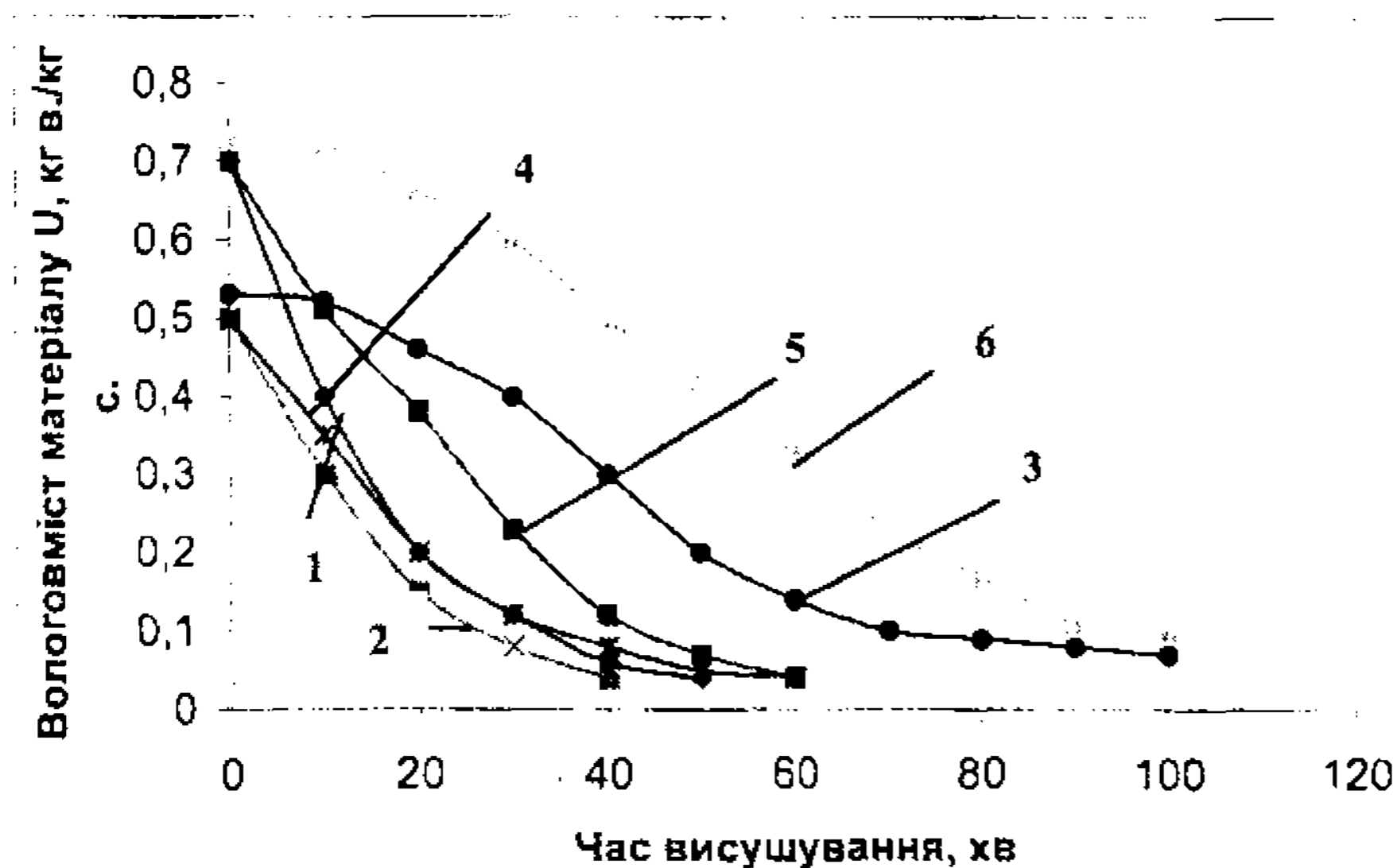

Рис. 3. Вплив відносної вологості повітря на криві висушування:
 крейдяний папір: 1 – $\varphi=20\%$, 2 – $\varphi=37\%$, 3 – $\varphi=56\%$;
 офсетний папір: 4 – $\varphi=20\%$, 5 – $\varphi=37\%$, 6 – $\varphi=56\%$

На рис. 3 показані криві висушування НКС-блоків при різній відносній вологості повітря. Чим менша відносна вологість повітря, тим швидше проходить процес висушування. При $\varphi=56\%$ крива висушування має випуклість до гори, тобто на цій ділянці відбувається збільшення ваги зразка за рахунок сорбції вологи з навколишнього повітря. При зменшенні відносної вологості повітря приблизно до 40% тривалість висушування незначно змінюється, але при $\varphi \geq 40\%$ тривалість висушування починає швидко збільшуватися.

Найнаглядніший вплив режиму висушування на кінетику процесу можна побачити на кривих інтенсивності висушування. Хоча криві інтенсивності висушування, вираховані методом графічного диференціювання, і мають певну похибку, вони з успіхом можуть бути використані для якісного аналізу впливу висушування на кінетику процесу.

Зі збільшенням відносної вологості повітря зменшується інтенсивність висушування і критичний вологовміст. Зі збільшенням відносної вологості

повітря з $\varphi_1 = 20\%$ до $\varphi_2 = 37\%$ інтенсивність висушування зменшується приблизно в 1,9 раз (рис.4). При низьких температурах повітря збільшення відносної вологості майже не впливає на інтенсивність висушування в період спадаючої швидкості висушування.

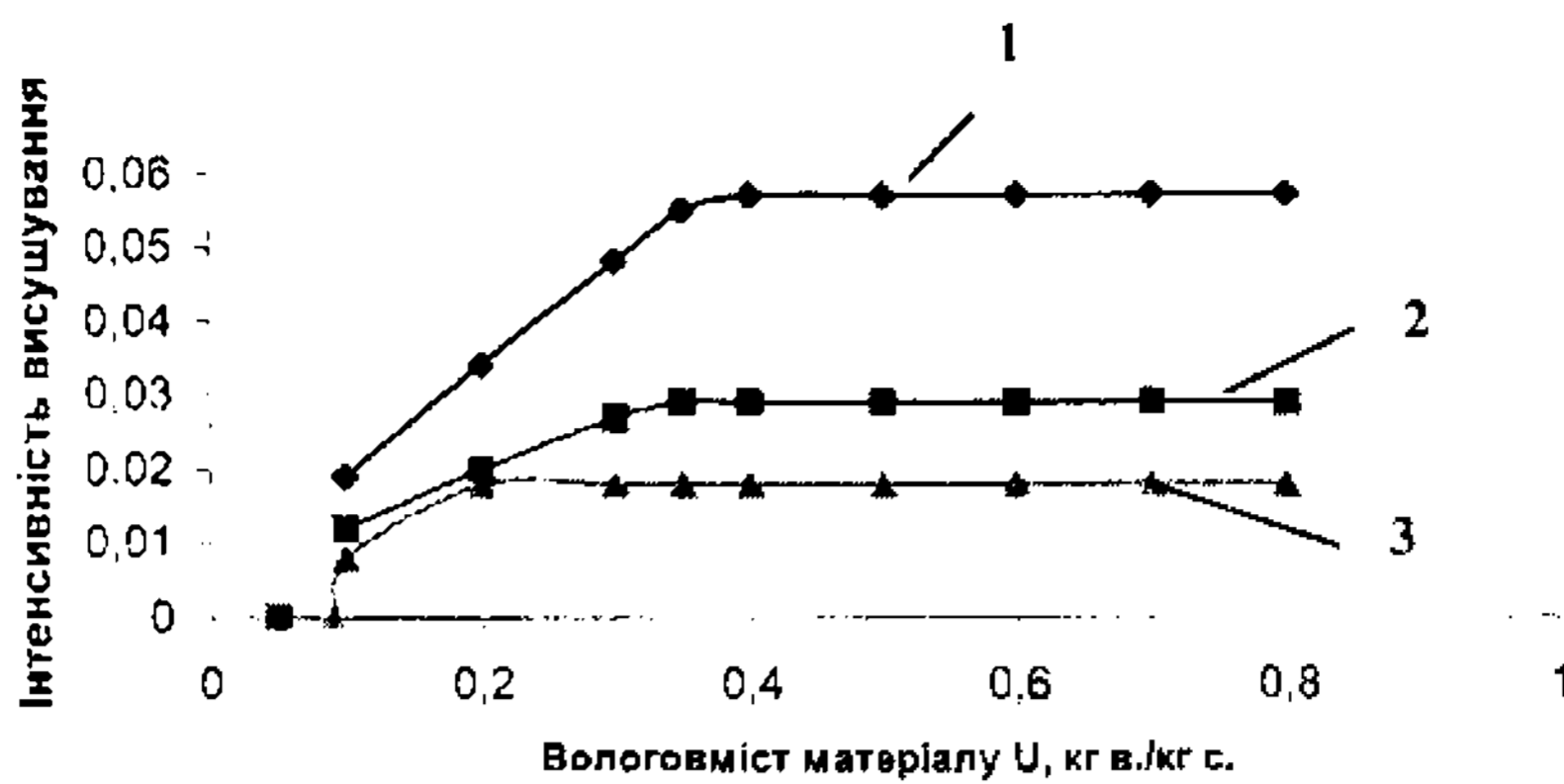

Рис. 4. Вплив відносної вологості повітря на інтенсивність висушування офсетний папір: 1 – $\varphi=20\%$, 2 – $\varphi=37\%$, 3 – $\varphi=56\%$

На рис. 5. показано вплив температури на інтенсивність висушування зволоженого зразка, і видно, що з ростом температури збільшується інтенсивність висушування і критичний вологовміст. При підвищенні температури з 45°C до 65°C інтенсивність висушування в першому періоді збільшується в 1,6 рази.

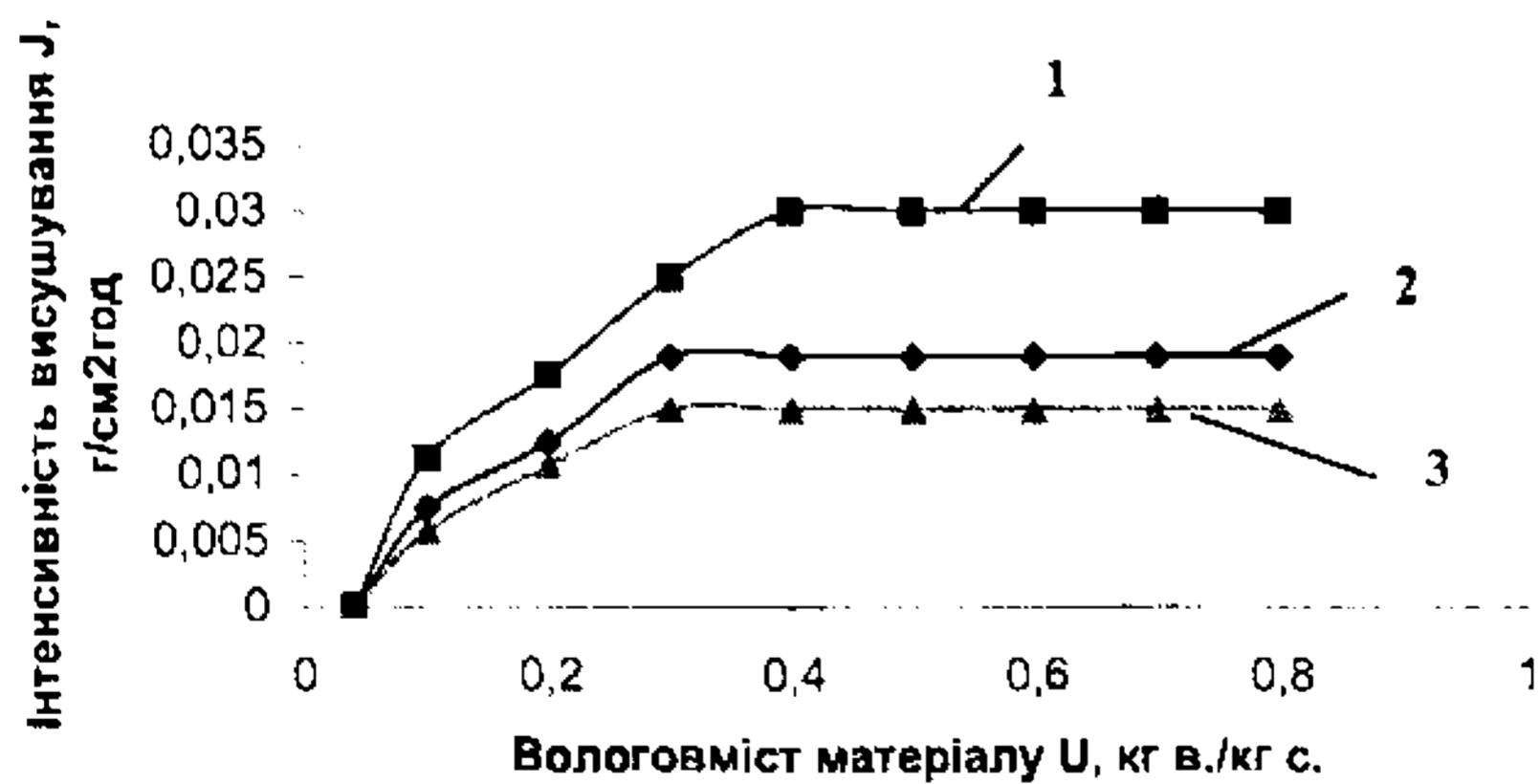

Рис. 5. Вплив відносної температури повітря на інтенсивність висушування офсетний папір: 1 – 65°C , 2 – 45°C , 3 – 35°C

Висновок

Таким чином, експериментально встановлено, що при мікрохвильовому висушуванні збільшення температури повітря, його вологості по-різному впливає на зміни швидкості видалення вологи з клейового шару, нанесеного на корінець блока, який може бути виготовлений з різних сортів паперу:

- 1) зі збільшенням відносної вологості повітря зменшується інтенсивність висушування і критичний вологовміст;
- 2) з ростом температури збільшується інтенсивність висушування і критичний вологовміст.